

NAUJI ATRADIMAI NACIONALINIAME M. K. ČIURLIONIO DAILĖS MUZIEJUJE IR GALIMI INTERPRETACINIAI JŲ ASPEKTAI

Violeta Krištopaitytė

NACIONALINIS M. K. ČIURLIONIO DAILĖS MUZIEJUS

V. Putvinskio g. 55, LT-44248 Kaunas

El. p. tapyba.cdm@gmail.com

Straipsnyje aptariami trys nauji atradimai užsienio dailės kūrinių grupėje, kaip charakteringi pavyzdžiai pasirinkti iš pastaruosius penkerius metus vykdytų tyrinėjimų Nacionaliniame Mikalojaus Konstantino Čiurlionio dailės muziejuje. Pristatant naujų atribucijų, autorystės patikslinimų, biografinių duomenų suradimo istorijas bei jų teikiamą informaciją, taip pat išskiriami galimi interpretaciniai šių atradimų horizontai: kitoks plastinės ir semantinės analizės potencialas, datavimo patikslinimas, kūrinio unikalumo ir istorinės reikšmės atsiskleidimas, ekspozicinių bei kontekstinio pobūdžio galimybių plėtra.

REIKŠMINIAI ŽODŽIAI: užsienio dailė, muziejus, atribucija, konsultacija, interpretacija, biografija.

Straipsnio tikslas – pristatyti keletą pastarųjų metų atradimų Nacionaliniame M. K. Čiurlionio dailės muziejuje (toliau – ČDM) ir pateikti šių atradimų arba informacinių papildymų teikiamas galimybes kūrinio interpretavimo, vertinamojoje ir praktinėje (ekspozicinėje) muziejinės veiklos plotmėje.

Tiriamoji veikla, atribucijos nustatymas, susiję su užsienio mokyklų kūrinių, muziejuje vyko visą laiką – taip pat ir tarybiniais laikais, kai šį darbą atlikti padėdavo specialistai iš Valstybinio Ermitažo, Valstybinio Aleksandro Puškino muziejaus arba Valstybinės Treťjakovo galerijos. Anuomet daugiausia tikslintos italų

ir prancūzų dailės mokyklų darbų atribucijos¹. Tačiau naujų atribucijų ir atradimų ypač vaisingas buvo pastarasis dešimtmetis: tam įtakos turėjo atsivėrusios sienos, galimybės vykti stažuotis arba konsultuotis į Europos meno centrus, pasikviesti užsienio specialistų ir gauti geros literatūros; kitas veiksnys – prieš dešimtmetį į mu-

1 Italų dailės kūrinių atributavo Valstybinio Ermitažo muziejaus specialistės Irena Linnik (1976, 1985), Valentina Berezina (1980, 1981), Tamara Fomičiova (1981), Valstybinio A. Puškino dailės muziejaus specialistė Viktorija Markova (1980, 1983); prancūzų dailės darbus – Valstybinio Ermitažo muziejaus specialistai Aleksandras Kostenevičius (1980), Valentina Berezina (1980); senosios Vakarų Europos dailės eksponatus – Valstybinio Ermitažo muziejaus specialistas Jurijus Kuznecovas (1976).

dailė: kryptys ir srovės, mokslinis redaktorius Leonas Gudaitis, p. 269–276.

Lodwick Marcus, *Vadovas po paveikslų galerijų: kaip suprasti Vakarų meną*, Vilnius: Naujoji Rosma, 2003.

Mykolo Žilinsko dailės kolekcija: Iliustruotas inventorinis katalogas, sudarė Violeta Krištopaitytė, Palmyra Sakalauskienė, Irmantė Randarčikaitė-Šarakauskienė, Kaunas: Nacionalinis M. K. Čiurlionio dailės muziejus, 2006.

Newcome Schleier Mary, *Bartolomeo e Domenico Guidobono*, Torino: Artema, 2002.

Ratouis de Limay Paul, *Le pastel en France au XVIIIe siècle*, Paris: Baudiniere, 1946.

Riccomini Marco, „Viaggio in Curlandia“, in: *Paragone*, Firenze, 2003 (Settembre), Nr. 51 (643), p. 26–34.

Senosios tapybos paroda: Katalogas, organizavo Lietuvių dailės draugija, Kaunas: Valstybės spaustuvė, 1926 (lapkričio mėnuo).

Siegfriedas Hendelis (1912–1989) ir jo kūriniai: Parodos bukletas, sudarė Irmantė Randarčikaitė, teksto autorė Violeta Krištopaitytė, Kaunas: Nacionalinis M. K. Čiurlionio dailės muziejus, 2000.

INTERNETINĖS PRIEIGOS

Aubert Jean Louis, Pougine de Saint-Aubin Claude, „Correspondance Littéraire de Karlsruhe: 12 Juillet 1766-15 Decembre 1768“, ed. Jochen Schlobach, Paris, Geneva: Champion, 1995, in: *BookFinder: Search for New and Used Books, Textbooks, Out-of-Print and Rare Books*, [interaktyvus], [žiūrėta 2008-05-06], http://www.bookfinder.com/dir/i/Correspondance_Litteraire_De_Karlsruhe-12_Juillet_1766-15_Decembre_1768/2051013314/.

Hakobyan Ara Hravardi, „Vardan Makhokhian“: Monografija, Yerevan: Zangak-97, 2006, in: *Abril Books – Armenian Books, Music, Movies, Posters, Greeting Cards and Videos by and about Armenians all over the World*, [interaktyvus], [žiūrėta 2008-05-08], <http://www.abrilbooks.com/artists/2706.html>.

Gauta 2008-07-20

NEW DISCOVERIES IN THE NATIONAL M. K. ČIURLIONIS MUSEUM OF ART AND THEIR POSSIBLE INTERPRETATIONS

Violeta Krištopaitytė

KEY WORDS: foreign art, museum, attribution, consultation, interpretation, biography.

SUMMARY

The article introduces three new attributions made in the group of foreign art over the past five years. It illustrates the research work conducted by the National Mikalojus Konstantinas Čiurlionis Art Museum and opens opportunities to integrate the data of discoveries into reinterpretation, evaluation and exhibition of the works of art under discussion. Such first discovery was made about the exhibit from Mykolas Žilinskas collection, a painting *Lot and His Daughters*, which is now attributed to the painter Bartolomeo Guidobono (1654–1709) from Northern Italy. The new attribution was made in 2003 by the Italian art expert Marco Riccomini, corroborated by the data from the archive M. Žilinskas, conclusions made in 1960 by Professor Hermann Voss. The information on the real author of the painting, biographical data and illustrations presented in his monograph, provided the opportunity to compare this painting against other versions of the same subject. There were differences identified to provide new impetus to semantic interpretations which, in turn, established chronological shifts in the artist's interpretation of the theme, leading, eventually, to preliminary dating of the work in M. Žilinskas collection.

The second new discovery is a pastelwork of Claude Pougine de Saint Aubin (prior to 1730–1783), *Portrait Jean-Josepho Chabaille d'Auigny de Morinval*. Its attribution and iconography was verified by the English specialist Neil Jeffares. The investigation established that the pastel work should be attributed to Claude Pougine de Saint Aubin, versus Augustin, the identity of the person portrayed was also specified. It also turned out that the work under discussion is the only in the world known pastel work by the artist with its location now established. The uniqueness

of the work of art has promoted it to a new level of evaluation; with new weight of significance added, it emerged among the best works of the collection.

The third discovery was the Armenian artist Makhokhian (1869–1937) whose canvas *The Stormy Sea* is safeguarded in the collection of M. Žilinskas. Our previously limited knowledge of the artist was widened by new biographical data provided in 2005 by the art researcher from Armenia Ara Hakobjan, involved, at the time, in writing a monograph on the artist. The information provided opportunities for stylistic or biographic comparisons (parallels in his life and art provide for comparison with these of M. K. Čiurlionis) and helped to date the work, prompting, by the same token, insights regarding exhibition projects.